

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЧЕКАН О. І. Теоретико-методологічні аспекти освітнього процесу сучасного дошкільника з ООП	211
ЧЕКАН О. І., ДОЧИНЕЦЬ Г. Д., ВОВЧОК В. М. Ігрова діяльність як чинник розвитку зв'язного мовлення дітей із ЗНМ	213
ЧЕКАН О. І., ЛУКАЧИНА Л. В., ЧУБИРКО К. Я. Наукові підходи щодо розвитку ігрової діяльності у дитини- дошкільника, що має ООП	215
ЧЕКАН О. І., МАРКУСЬ Ю. М., МАТЬОЛА І. В. Особливості пізнавальної діяльності дітей з ООП	216
ЧЕРЕПАНЯ М.Т. Соціальні інституції Закарпаття першої половини ХХ століття	218
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., МАТЕНЬКО Д. Театралізована діяльність у ЗДО як засіб музично-естетичного розвитку дітей	220
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ЧЕХ Н. Особливості формування соціально-моральної особистості в умовах співпраці закладу дошкільної освіти і сім'ї	222
ЧОВРІЙ С. Ю. Актуалізація ретродосвіду присвоєння кваліфікації вчителям початкових шкіл на Закарпатті (друга половина ХІХ – 40-і роки ХХ століття)	224
ШВАРДАК М.В. Особливості прийняття управлінських рішень керівником закладу освіти	226
ШВАРДАК М. В., ГИЧКА Т. І. Якість освіти: суть поняття та особливості оцінювання	227
ШКРІБА С. Стежками дитинства Івана Ющука	229
ШУТІЙ М.В., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. Використання методів проблемного навчання на уроках у початковій школі	231

РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

БАРЧІЙ М.С., ВОРОНОВА О.Ю. Психологічні аспекти дистанційного навчання в сучасних умовах.....	234
БОБИРЕВА О.С. Концептуальний, змістовий та процесуальний рівень розробки інтерактивних технологій під час формування фахової компетентності у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.....	236
БРЕЦКО І. І., ВАРГА В.С., БУЧМЕЙ І.І. Психологічні особливості становлення емоційної компетентності студентів.....	238
ВАРГА В.-Д.М., БАРНА Х.В. Характеристика рівнів загального недорозвинення мовлення.....	240
ВАРГА В.С., БУЧМЕЙ І.І., КИСЛЯК Н.С. Психологічні особливості старшого шкільного віку.....	241
ВЛАСЮК С.І., ЧЕРЕПАНЯ Н.І. Фактори впливу на формування психофізичного здоров'я дітей дошкільного віку.....	243
ГАВРИШКО С.Г., ІЛЬКАНИЧ Н. М. Особливості мотивації учнів початкової школи до занять фізичними вправами.....	245
ГАРАПКО В. І. Роль групової роботи у навчанні писемного мовлення англійською мовою старшокласників.....	247
HERSTSOVSKA N., HUDACHEK V. Components of the content of lexical competence.....	249
ГЛАГОЛА Є., ТЕЛИЧКО Н. Комунікативний підхід як основа методики формування англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи.....	250
ДЕЯК В.В., ІВАНОВА В.В. Психолого-педагогічні засади словесної творчості дітей дошкільного віку.....	252

РОЗДІЛ 2

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

УДК [159.9:37.018.43]:355.01(043.2)

БАРЧІЙ М.С., ВОРОНОВА О.Ю.
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Дистанційне навчання стало одним із найважливіших елементів професійної освіти сучасного світу, що зумовлено не тільки реаліями карантину, а й бурхливим розвитком інформаційно-комунікаційних технологій та прагненням зробити максимально доступною для всіх верств населення освіту будь-якого рівня.

Дистанційне навчання визначають, як технологію, що базується на принципах відкритого навчання, широко використовує комп'ютерні навчальні програми різного призначення та сучасні телекомунікації для забезпечення навчального матеріалу та спілкування.

Переваги дистанційної освіти полягають в першу чергу в тому, що вона дозволяє реалізувати в навчанні принципи доступності (подолання фізичних обмежень людини, розширення аудиторії здобувачів), забезпечує індивідуальну спрямованість навчання та індивідуальний темп навчання, сприяє розвитку інформаційної культури та цифрової компетентності, навичок роботи з сучасними засобами інформатизації і телекомунікації.

Досліджуючи психологічні особливості даної форми навчання, Л.В. Ткачук зазначає, що важливою умовою ефективності дистанційної освіти виступає готовність здобувача навчатися самостійно [2]. Високому рівню готовності до самостійної учбової діяльності відповідає високий рівень розвитку у здобувача внутрішніх мотивів (пізнавальні мотиви, мотиви саморозвитку в межах оволодіння професією), в той час як низькому рівню готовності до самостійної освіти виступає домінування у здобувача мотивів зовнішніх (необхідність здати сесію, отримати диплом, страх бути виключеним, не отримати стипендію тощо). Також на готовність до самостійної учбової діяльності впливає наявність таких психологічних проблем, як відсутність досвіду самостійної роботи, недостатня волева саморегуляція, схильність підпадати під вплив групи, звичка до зовнішнього стимулювання навчальної діяльності.

Розділяємо думку дослідників М. Смульсон, Ю. Машбиць та М. Жалдак, що формування готовності до дистанційного навчання передбачає цілеспрямовану організацію розробки для суб'єкта навчання проекту власних змін: усвідомлення того, які саме зміни він прагне здобути в результаті навчання, та які дії мають бути здійснені ним в цьому напрямку. За наявності у здобувача такого проекту автори вважають готовність до дистанційного навчання

сформованою. Водночас вони зауважують, що такий проєкт в процесі втілення може змінюватися, тому формування готовності до дистанційного навчання є не одномоментним, а плинним процесом, який починається до навчання, та має скінчитися тільки разом з ним. Тоді мова може йти вже не про формування, а про підтримання готовності на певному рівні [1].

Джерелом психологічного дискомфорту для студентів за результатами дослідження М. Смульсон, Ю. Машбиць та М. Жалдак також є суб'єктивне відчуття відірваності студента не лише від педагога, а й від одногрупників. Опосередкованість контакту технічними засобами має свої недоліки: часові затримки в процесі інтеракції, асинхронність комунікації, відсутність розуміння, як люди реагують на ваші коментарі – все це створює напруження, посилює почуття ізольованості від своєї референтної групи, самотності, що часто призводить до фрустрації і навіть відчуження. Це, у свою чергу, створює несприятливе середовище для ефективного навчання [1].

Почуття ізольованості і самотності є однією з головних причин високого рівня відсіву студентів у дистанційному навчанні, який досягає іноді 70 % [3]. За результатами багатьох досліджень зарубіжних учених ця емоційна проблема є однією з основних причин, чому значна частина студентів припиняє свою участь у дистанційному навчальному курсі.

Ще однією проблемою організації дистанційної форми навчання в сучасних умовах виступає те, що ефективність дистанційного навчання безпосередньо залежить від багатьох параметрів: технічна організація процесу; компетентність супроводжуючого персоналу як зі сторони педагога, так і зі сторони здобувача; необхідність отримання знань (основна умов) і, очевидно, технічна, педагогічна і каузальна підготовленість тих викладачів, які здійснюють безпосередню підготовку зі здобувачами. Це повинні бути педагоги з універсальною підготовкою, які володіють сучасними педагогічними та інформаційними технологіями, психологічною готовністю до роботи зі слухачами у новій навчально-пізнавальній мережі інтернет, впевнені в необхідності своєї діяльності [3].

Важливим завданням для викладачів під час дистанційного навчання стає цілеспрямоване створення безпечного психологічного середовища, яке б було джерелом почуття комфорту для студентів, було також підґрунтям для високих показників успішності. Це можливе завдяки створенню віртуальної спільноти, місця у цифровому просторі, де здобувачі можуть обмінюватись інформацією, думками, виконувати групові форми роботи, формуючи тим самим взаємовідносини і відчуття приналежності до групи.

Врахування психологічних аспектів у побудові індивідуалізованого процесу дистанційного навчання у веб - середовищі є актуальним і важливим психолого - педагогічним завданням закладів вищої освіти, вирішення якого здатне підвищувати самостійність і особистісну відповідальність, ефективність та результативність освітнього процесу.

Література

1. Дистанційне навчання: психологічні засади : монографія / М. Л. Смульсон, Ю.І. Машбиць, М. І. Жалдак [та ін.] ; за ред. М. Л. Смульсон. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. 240 с.
2. Ткачук Л. В. Психологічні особливості дистанційного навчання як перспективної освітньої технології. [Електронний ресурс]. Режим доступу:http://www.zippo.net.ua/data/files/KafPsihol/NavchRobota/lvtkachuk_02.pdf
3. Екстрене дистанційне навчання в Україні: Монографія / За ред. В.М. Кухаренка, В.В. Бондаренка – Харків: Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. – 409 с.

УДК 378:373.2.011.3-051

БОБИРЄВА О.С.
Мукачівський державний університет

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ, ЗМІСТОВИЙ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ РІВЕНЬ РОЗРОБКИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Нині, як показує аналіз наукової літератури [1; 2; 3], Серед ефективних чинників формування творчої особистості майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти (ЗДО), який володітиме належним рівнем фахової компетентності, особливе місце займають інтерактивні технології. Науковці одноставні у тому, що у психолого-педагогічному контексті інтерактивні технології націлені на те, щоб навчити майбутнього фахівця усвідомлювати мотиви своєї професійної діяльності та дають можливість цілеспрямовано формувати цілі й передбачати її найближчі результати. Наші дослідження дають можливість констатувати, що до найперспективніших видів інтерактивних технологій за ігровою методикою належать предметні, сюжетні, рольові, ділові, імітаційні, драматизаційні ігри. При використанні цих технологій в освітньому процесі закладів вищої освіти (ЗВО) у майбутніх вихователів формується внутрішнє усвідомлення мотивів фахової діяльності, посилюється критичне ставлення до прийнятих норм і стереотипів, підтримується інтерес до самостійного пошуку інноваційних шляхів реалізації професійних обов'язків й стимулюється бажання до самовдосконалення фахової компетентності. З огляду на наведені аргументи, вважаємо за доцільне зупинитися на характеристичні розробки інтерактивних технологій з позицій концептуального, змістовного та процесуального рівнів.

Так, концептуальний рівень розробки інтерактивної технології пов'язаний із осмисленням ролі ігрової діяльності в освітньому процесі сучасної дошкільної установи та виявленням її можливостей у формуванні творчої особистості дошкільника. Отже, сучасний вихователь має ще під час навчання у ЗВО оволодіти найбільш перспективними засобами розвитку творчих здібностей дошкільників. Для вирішення цієї проблеми необхідно вдосконалювати професійну підготовку майбутніх вихователів на основі пошуку таких шляхів та засобів, які забезпечують творчий розвиток його професійної спрямованої особистості та формують здатність до творчого ставлення до майбутньої

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>